

גליון 49, 9 בדצמבר 2009

גזענות ורמיסת זכויות כנורמה

גילוי דעת הלשכה הפוליטית של המפלגה הקומוניסטית הישראלית לרגל יום זכויות האדם הבינלאומי.

"אפליה בשל לאום, מוצא ומצב כלכלי הפכה סימן ההיכר של מדיניות הממשלה ושל המציאות הישראלית" — נכתב בגילוי דעת של הלשכה הפוליטית של מק"י, שפורסם לרגל יום זכויות האדם הבינלאומי, 10 בדצמבר.

הזכות לחיים בשלום ובביטחון

ממשלת נתניהו, בהמשיכה את מדיניות קודמותיה, עוסקת בתרגילים פוליטיים, במקום לשים קץ לכיבוש של השטחים הפלסטיניים, לפרק את ההתנחלויות ולהגיע לשלום צודק ויציב בין ישראל לבין המדינה הפלסטינית, שתקום בצידה. "הקפאה" של התחלות בנייה בהתנחלויות, אשר אינה כוללת את הבנייה בירושלים המזרחית ואת האישורים שכבר ניתנו, ואשר תפוג לאחר 10 חודשים - היא זריית חול בעיניים.

המשך הכיבוש כרוך בשלילת זכויותיהם הבסיסיות לחירות, לעבודה ולפיתוח כלכלי של 3.5 מיליון פלסטינים בשטחים. אך הכיבוש גם גורם שוב ושוב למלחמות, וגוזל כמחצית מתקציב המדינה, על חשבון צורכי האזרחים.

הזכות לעבודה ולקיום בכבוד

סגירתם של שני מפעלי הטקסטיל בגליל — תפרון ומוליתן, זורקת לזרועות האבטלה עוד 1,500 עובדים. אלה מצטרפים ללמעלה מ-200 אלף מובטלים, המשלמים את מחיר המשבר הקפיטליסטי, בעוד שהבנקים וקבוצות ההון מדווחים על עלייה ברווחים.

ההעלאה המתוכננת בתעריפי המים היא דוגמא בוטה להתחמקות הממשלה מחובתה לספק מים במחירים נמוכים, ולניסיונה להכביד את העול על האזרחים, כדי להכין את תאגידי המים להפרטה.

הקיטוב החברתי והפערים הגדלים בחינוך שוללים מילדים ומצעירים מאוכלוסיות מוחלשות סיכוי להשתלב בחברה הטכנולוגית ודנים רבים מהם לחיים בשוליים.

הזכות לשוויון

בנוסף להעמקת הפערים החברתיים, מנהלת הממשלה מדיניות של אפליה לאומית כלפי האזרחים הערבים, הסובלים מגילויים מחריפים של גזענות ומחקיקה, המתנה זכויות אזרח בסיסיות ב"גילוי נאמנות", ושוללת מהם את זכויותיהם כמיעוט לאומי במדינת ישראל, תוך איום בגירוש (טרנספר).

התפיסות הגזעניות, הצומחות בביצת מדיניות האפליה רבת השנים, שוללות מאזרחים ערבים זכויות בסיסיות, כמו מציאת מקום עבודה או מקום מגורים. נמשך נישול התושבים הבדואים ממקומות מגוריהם, ואילו רשויות מקומיות ערביות אינן מסוגלות לספק צרכים בסיסיים.

נוסף לאזרחים הערבים, סובלות קבוצות נוספות מאפליה עקב מדינות מכוונת ודעות קדומות לגבי מוצא, מגדר, נטייה מינית, גיל ומגורים בפריפריה.

חופש הביטוי וההתאגדות

חניקתו של חופש הביטוי בישראל נעשית הן בדרך של השתלטות תאגידי הון על כלי התקשורת (שידורי טלוויזיה, עיתונים, אינטרנט), והן בהגבלות גוברות מצד המשטרה על זכות המחאה הפוליטית והחברתית.

למרות קיומם של חוקים, המגינים על הזכות להתאגדות עובדים, בפועל נתקלים עובדים, המבקשים להתארגן ולהקים ועד עובדים, בעוינות וברדיפות מצד המעבידים, לרבות הנהלות של חברות פרטיות ושל גופים ציבוריים

סיכום

המפלגה הקומוניסטית הישראלית מדגישה, כי המדיניות הניאו-ליברלית מרחיקת הלכת ומדיניות המלחמה והאפליה גובות מחיר כבד מהעובדים ומכלל הציבור הישראלי ומאיימות על המרחב הדמוקרטי בישראל.

מק"י תפעל להגנת הדמוקרטיה וזכויות האזרח, נגד הכיבוש, נגד כל גילויי האפליה והגזענות, נגד הניסיונות להנהיג דיקטטורה באמצעות שינוי שיטת הבחירות, ולמען חוקה דמוקרטית ושוויונית. התלכדות שוחרי השלום והדמוקרטיה, יהודים וערבים, סביב יעדים אלה, היא הערובה לזכויות האדם והאזרח בישראל ולחסימת הדרך בפני האיום הפאשיסטי הגובר.

דמוקרטיה אינה ניתנת לחלוקה!

ניסיון הונדורס שב ומלמד:
ארה"ב ניצבת תמיד לצד הדיקטטורות

"ארצות הברית לא יכולה לפעול נגד האינטרסים שלה-עצמה. לא משנה, אם מדובר בנשיא אובאמה הדמוקרט או בנשיא בוש הרפובליקאי. היא פשוט לא יכולה. היא תמיד חייבת לצדד בדיקטטורות, היא תמיד חייבת לעמוד לצידם של בעלי השררה ונגד פשוטי העם" – כך איבחן הסופר הנודע **אדוארדו גליאנו**, יליד אורוגוואי. גליאנו שוחח בסוף השבוע שעבר עם כתב רשת הטלוויזיה "טלסור" על אודות המצב בהונדורס לאחר בחירות-הדמה, שנערכו במדינה המרכז-אמריקאית בתחילת השבוע שעבר.

הגדיל לעשות הקונגרס של הונדורס, התומך בהפיכה הצבאית: 111 מחבריו מתנגדים לשובו של סלאיה לכס הנשיאות, ורק 14 תומכים באפשרות זו. סלאיה, שהאזין לדיונים בקונגרס בשגרירות ברזיל בטגוסיגלפה, בה הוא שוהה מאז שב לארצו, הצהיר עוד קודם לכן, כי גם אם יתבקש לשוב לכיסאו לחודשיים שנותרו לכהונתו - אין בכוונתו לעשות כן. הוא קרא לקהילה הבינלאומית לא להכיר בממשלה, שיקים הנשיא, שנבחר בידי מיעוט האזרחים ביום א' בשבוע שעבר, איש הימין פורפיריו "פפה" לובו. "המחוקקים משרתים את המעמדות הגבוהים בהונדורס, שהוציאו לפועל את ההפיכה. הם גרמו לכך שבהונדורס אין כיום שלטון חוק" - אמר הנשיא המודח בהודעה שפרסם.

בשנות הארבעים של המאה שעברה, דיבר נשיא ארה"ב פרנקלין דלינו רוזוולט על יחסי ארצו עם הרודן ששלט אז בניקרגואה, אנסטסיו "טאצ'ו" סומוזה. אחד העיתונאים הפטיר לעבר הנשיא: "איך אנו יכולים לקיים יחסים עם בן זונה שכזה". על כך השיב הנשיא: "אולי הוא בן זונה. אבל הוא משלנו". אמירה זו שבה ועלתה בימים האחרונים ברחבי היבשת, כדי לתאר את עמדותיו של הממשל האמריקאי כלפי "פפה" לובו.

רוגז רב שורר באמריקה הלטינית בעקבות הודעת הממשל האמריקאי, בה הוא "מברך את אזרחי הונדורס על ניצול זכותם הדמוקרטית לבחור את מנהיגיהם בהליך שהחל לפני למעלה משנה, הרבה לפני ההפיכה של 28 ביוני". דובר משרד החוץ האמריקאי איאן קלי מסר, כי "שיעור המצביעים עלה על זה של השנים הקודמות, וזה מראה שלאזרחי הונדורס יש הזדמנות לבטא את עצמם. אנו מצפים להמשך העבודה עם הונדורס". הדובר התעלם מהעובדות בשטח המצביעות על כך, שלא יותר מ-40% מבעלי זכות הבחירות אכן הצביעו.

חשוב לציין, כי מאחורי צחצוחי הלשון, מסתתרת תפנית חדה במדיניות הממשל האמריקאי. בעבר הלא רחוק, התנה ממשל אובאמה את הכרתו בתוצאות הבחירות בהונדורס, בשובו של הנשיא המודח מנואל סלאיה לכהונתו. אך בבחירות-הדמה שנערכו לאחרונה, ניצח "פפה" לובו הפרו-אמריקאי, שהפסיד בבחירות 2005 לסלאיה בפער משמעותי.

ממשל אובאמה ביקש שוב ושוב מכל ראשי המדינות באמריקה הלטינית להכיר בתוצאות הכאילו-בחירות, אולם עד עתה, רק שלוש מהן - קוסטה ריקה, קולומביה ופנמה - הכירו בתוצאות. נשיא ברזיל, לואיס אינאסיו ("לולה") דה סילבה, גינה את הבחירות ואמר, שהן יעודדו הפיכות נוספות ביבשת אמריקה. נשיא ונצואלה, הוגו צ'אבס, ידידו של סלאיה, כינה אותן "פארסה".

עמדת ארצות-הברית עומדת בסתירה לעמדתן של כמה מדינות חשובות באמריקה הלטינית, המתנגדות בתוקף לבחירות-הדמה. "אובאמה ממשיך בדרכו האימפריאליסטית של קודמו, ג'ורג' בוש" - נכתב באמצעי תקשורת רבים ברחבי אמריקה הלטינית. "אובאמה בגד בנו ולמעשה פיצל את אמריקה הלטינית בין מדינות דמוקרטיות לבין אלה שבדרך להפיכה צבאית" - סיכם סלאיה בשיחה עם כתב העיתון הספרדי "אל פאיס".

ערב בחירות-הדמה, גינו ארגוני זכויות אדם ברחבי העולם את אווירת הטרור השוררת ברחובות הונדורס, לאחר שהממשלה בפועל פשטה על כלי התקשורת ועצרה עשרות ממתנגדי ההפיכה. בבית המשפט העליון ובכמה מוקדים נוספים נתגלו חומרי נפץ. ארגונים בינלאומיים הודיעו, שהם מסרבים לשלוח אנשים שיפקחו על ההצבעה.

נכון לעכשיו, הממשל החדש בהונדורס, פרי ההפיכה הצבאית, נתמך בידי חבר חדש-ישן בצפון: ממשל ארה"ב. לא תהיה זו הפתעה גדולה, אם משרד החוץ בירושלים אף הוא יפרסם בימים הקרובים הודעה רשמית, לפיה ישראל מכירה במשטר החדש. זה כלל ידוע במדיניות החוץ הישראלית: באמריקה הלטינית, הבן-זונה "שלהם", הוא גם הבן זונה שלנו.

אפרים דווידי

בקרוב: חיילים אמריקאיים בפולין

ממשלת וארשה הודיעה, כי הגיעה להסכם עם ארצות-הברית בדבר הצבת חיילים אמריקאיים בשטחה. המהלך יסלול את הדרך להצבת טילי פטריוט אמריקאיים במדינה.

ראש הממשלה דונלד טוסק אישר את ההסכם, אשר ייחתם רשמית ב-10.12 בווארשה. גורמים אמריקאיים אמרו, כי הצבת סוללות הטילים תחל כבר בשנה הבאה.

מעצר סטודנטים מהשמאל באירן

סטודנטים מדווחים על גל מעצרים והרחקות מהקמפוסים לקראת הפגנות מחאה נגד המשטר האיראני, שנקבעו ל-7.12 . דובר המפלגה הקומוניסטית "טודה", שבמחתרת מסר, כי בשבועות האחרונים נעצרו מאה סטודנטים, ובהם פעילי שמאל, וחלקם נידונו לעונשי מאסר של עד שמונה שנים.

לדברי הסטודנטים, הרשויות הגבירו לאחרונה את האכיפה בנוגע ללבוש הנשים ואורך השיער אצל גברים, כאמצעי לענישת מתנגדים פוליטיים. מיליציית באסיג' גייסה סטודנטים כמלשינים על חבריהם הפעילים. המשטרה האיראנית מאיימת לפגוע במפגינים שייצאו מהקמפוסים.

תוכנית חד"ש להבראת החינוך

ח"כ מוחמד ברכה הציג בכנסת תוכנית להבראת מערכת החינוך ולגישור על פני הפערים בין החינוך הערבי לחינוך העברי.

ח"כ מוחמד ברכה (חד"ש) הציג בפני הכנסת והממשלה (30.11) תוכנית, שנועדה להבריא את מערכת החינוך בכלל, ואת זו הערבית בפרט, מהמשבר שאליו נקלעה. להלן עיקרי התוכנית.

בפתח דבריו הדגיש ח"כ ברכה, כי הוא מציג את התוכנית כיו"ר מועצת חד"ש, אשר דוגלת בשילוב אזרחי מלא תוך כיבוד ושמירת הייחוד והזהות של הציבור הערבי בישראל, ואשר רואה בחינוך מנוף מרכזי לקדמה חברתית וכלכלית, לשוויון ולאזרחות דמוקרטית.

בניית כיתות לימוד

במערכת החינוך הערבית חסרות 9,300 כיתות תקניות. אם בניית בתי הספר ביישובים הערביים תתבצע במסגרת תוכנית החומש שאושרה בממשלה הקודמת (כאשר שרת החינוך הייתה יולי תמיר), הרי להשלמת הבנייה של הכיתות החסרות יהיו נחוצות 53 שנה.

ההצעה היא לקבוע שני מסלולי בנייה נפרדים: האחד – לצורך מתן תשובה לגידול הטבעי במספר התלמידים; והשני – לסגירת המחסור הקיים בכיתות לימוד. בקשר למסלול השני – על הממשלה לקבוע פרק זמן מוגדר של כמה שנים, שבסיומו לא יהיה יותר מחסור בכיתות. כתוצאה ממהלך כזה גם לא יסבלו התלמידים הערבים מצפיפות בכיתות (מספר התלמידים הממוצע לכיתה הוא 29 בחינוך העברי ו-35 בחינוך הערבי).

השקעה שווה בתלמיד

לפי הנתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המדינה משקיעה מדי שנה 3,200 שקלים בתלמיד יהודי ורק 823 שקלים בתלמיד ערבי. זה פער הזועק לשמיים, האחראי במידה רבה לפערים בהישגים הלימודיים ולמקום העגום של ישראל בדירוגים בינלאומיים בתחום החינוך.

לימוד שפת האם ברמה של ארבע יחידות

משרד החינוך יוציא תקנה, המחייבת כל תלמיד תיכון להיבחן בידיעת שפת האם שלו ברמה של ארבע יחידות. שיפור השליטה בשפת האם היא מפתח לידיעת המקצועות האחרים.

יום חינוך ארוך

במרבית בתי הספר הערביים לומדים חמישה ימים בשבוע, אך אין בהם יום חינוך ארוך. כדי לשפר את מערכת החינוך, חיוני לדאוג לכך, שיום החינוך הארוך יכלול תכנים והעשרה הולמים, שיקדמו את התלמידים.

מועצה פדגוגית לענייני החינוך הערבי

משרד החינוך נקרא להקים מועצה פדגוגית לענייני החינוך הערבי, שבה יהיו נציגים של משרד החינוך וכן מנהלים ומחנכים ואישי ציבור ערבים. מועצה זו תגבש תוכניות לימודים, אשר יטפחו את המורשה התרבותית הלאומית הערבית. על המועצה הזאת יהיה גם לגבש דרכים לסגירת הפערים בתוצאות בחינות הבגרות. שיעור העומדים בבחינות הבגרות עומד על 59% בקרב בוגרי י"ב יהודים לעומת 39% בקרב בוגרים ערבים. הפער קיים גם בתוצאות המבחן הפסיכומטרי: התלמידים הערבים משיגים בממוצע 450 נקודות, ואילו התלמידים היהודים – 560.

תשלומי הורים

יש להפסיק לגבות תשלומי הורים עבור לימודי ילדיהם בבתי הספר. אחת ההוצאות, הכלולה גם בהצעות חוק שהגישו ברכה וח"כים נוספים, היא להטיל "מס חינוך", אשר בדומה למס הבריאות ייגבה מכל התושבים בהתאם להכנסותיהם. הביטוח הלאומי, שיגבה מס זה, יחלקו בין בתי הספר באופן שוויוני, כדי שכל התלמידים יזכו בשירותים שווים ויוכלו להינות מטיולים, חוגים ומסיבות.

יישום חוק חינוך חינם לגיל 3-4

למרות שקיימת תמימות דעים בדבר חשיבות הגנים בגיל 4-3 להתפתחות הילדים, מזה עשר שנים לא מבצעת הממשלה את חוק חינם לגילים אלה. ח"כ תמר גוז'נסקי וסיעת חד"ש הובילו את חקיקת החוק החשוב הזה, אך משרד האוצר אינו מתקצב אותו. לכן נדרשת החלטת ממשלה לתקצב את יישום החוק תוך שש שנים, כפי שנקבע בהארכת מועד ביצוע החוק במסגרת "חוק ההסדרים" האחרון.

סגירת פערים בשירותים נלווים

לפי הנתונים הרשמיים, למערכת החינוך הערבית חסרים 10 אלפים שעות שילוב ו-4,000 שעות הוראה. כן חסרים במערכת החינוך הערבית 250 תקנים של יועצים חינוכיים; 200 תקנים של פסיכולוגים חינוכיים; ו-300 תקנים של קציני ביקור סדיר.

מיגור תופעות אלימות, אלכוהול וסמים בבתי הספר

הנוער הישראלי תופס את המקום השני בעולם בשתיית אלכוהול לשוכרה. שתיית אלכוהול הפכה מגיפה בקרב הנוער בכל קבוצות האוכלוסייה. לשם כך נחוצות מסגרות משותפות של עובדי מערכת החינוך ושל הורים, רשויות מקומיות ומועצות תלמידים.

לעצירת ההפרטה במערכת החינוך

מזה עשור מנהלות הממשלות מדיניות המכוונת את מערכת החינוך לעבר הפרטה. גדל והולך מספר בתי הספר שבהם ההורים נדרשים לשלם שכר לימוד של מאות ואפילו אלפי שקלים בחודש; גני ילדים ותיכונים מועברים מידי הרשויות המקומיות לניהול פרטי למטרת רווח; מישמות תוכניות שמטרתן – לפגוע בהתארגנות האיגוד מקצועית של המורות והמורים ודרבון המעבר לחוזים אישיים.

מדיניות ההפרטה היא גורם מרכזי בהעמקת הפערים במערכת החינוך על בסיס מעמדי-חברתי וגם על בסיס לאומי ועדתי. האינטרס של התלמידים והחברה בכללותה הוא בחיזוק החינוך הציבורי והפסקת כל תהליכי ההפרטה.

קומוניסטים בעירק בשנות ה-40

שיחה עם מאיר כהן, שלפני 50 שנה שוחרר מכלא אבו-גרייב בעירק.

מאיר כהן מתגורר עם רעייתו בבית דירות בראשון לציון. הוא מנהל חשבונות בגימלאות, שמאחוריו היסטוריה מרשימה של פעילות מהפכנית בעירק, שבגינה היה כלוא 11 שנה בכלא אבו-גרייב (הכלא, אשר שמו יצא לשמצה בהקשר של הכיבוש האמריקאי). להלן ריאיון שנערך עמו לאחרונה.

כיצד הגעת למפלגה הקומוניסטית העירקית?

נולדתי ב-1926 בסמרה במשפחתו של סוחר בדים וצמר, וגדלתי בנסרייה, שהייתה כור המחצבה של המפלגה הקומוניסטית בעירק. בן דודי, שהיה במפלגה, הביא לי חומר קריאה. כשהייתי בן 10 פרצה באזור התקוממות פלאחים, ומנהיגיהם נתלו. אני זוכר שבגלל הרדיפות, שרפתי את כל חומר ההסברה שהיה ברשותי. בשנת 1945 הגעתי עם משפחתי לבגדד, והמשכתי בפעילות.

המפלגה הקומוניסטית בעירק פעלה במחתרת. במה התבטאה פעילותכם בתנאים אלה?

המפלגה הייתה במחתרת וחבריה נרדפו. לכן חיפשנו דרכים לקיים בכל זאת פעילות ציבורית גלויה. מסלול חשוב של הפעילות היה במסגרת "הליגה נגד הציונות". הליגה, שחרתה על דגלה את המאבק באימפריאליזם ובציונות, קיבלה רישיון פעילות מהשלטונות, וגם הוציאה עיתון יומי בשם "עוצבה" ("הליגה"). על הבקשה לרישיון עבור היומון היו חתומים איברהים נאג'י, מסרור קטן, יעקב מסרי ואני.

לפני שהגשנו את הבקשה להוצאת העיתון, פגשתי לראשונה את יוסף סלמן, שכינויו היה "פהד", ואשר כיהן כמזכ"ל המפלגה הקומוניסטית ופעל במחתרת. "עוצבה" היה בעצם ביטאון המפלגה.

היומון "עוצבה" קיבל את הרישיון במרס 1946 והפך העיתון המפלגתי הנפוץ ביותר בעירק עם 12 אלף עותקים מדי יום. תפוצת העיתון סייעה להרחבת שורותיה של הליגה, שבחרה ביוסף זילכה כיושב ראש וביעקב מסרי כמזכיר. הליגה קיימה פעילות פוליטית וחברתית ענפה.

במיוחד חשוב לציין את הפעילות של חברי הליגה, שרבים מהם היו קומוניסטים, באיגודים המקצועיים של פועלי הרכבת, פועלי הנמל ופועלי העור. בקרב פועלי הנפט מנעו מאיתנו לפעול בגלוי, כי בלחץ החברות הזרות, לא ניתן רישיון להקמת איגוד מקצועי של פועלי הנפט. אך גם ללא רישיון, ביולי 1946 נערכה שביתה גדולה של פועלי הנפט בכרכוך. השוטרים תקפו את שובתים, ועשרה פועלים נהרגו.

ביומון "עוצבה" הובא מידע מפורט על מאבקי הפועלים ועל השביתות בכל הענפים. עורך "עוצבה" היה יוסף זילכה. פהד, מזכ"ל המפלגה, היה כותב בו בשמות בדויים.

באותן שנים, הגיעו לעירק עיתונים של מפלגות קומוניסטיות מארצות שונות, לרבות מסוריה. אני זוכר שקראתי בקביעות את "אל אתיחאד", שהיה אז ביטאון הליגה לשחרור לאומי בפלשתינה.

המפלגה הקומוניסטית ביקשה רישיון לפעילות של מסגרת נוספת בשם "הארגון לשחרור המולדת", אך לא קיבלה.

והשלטונות אכן השלימו עם פעילותכם הקומוניסטית?

ממש לא. למרות שנתנו לנו רישיון להוצאת "עוצבה", חברינו היו מטרה לרדיפות מצד המשטר העירקי. באותה עת היה בעירק חוק, שקבע כי קומוניסט או ציוני דינו — מוות בתלייה. בשנת 1946 נהרג חבר המפלגה הקומוניסטית באחת ההפגנות, והמשטרה עצרה קומוניסטים.

ב-22 ביוני 1946 ערכנו בבגדד את ההפגנה הגדולה ביותר נגד המאסר של מנהיגי הליגה נגד הציונות ושל ראשי הארגון לשחרור המולדת, ששניהם היו קשורים במפלגה. במהלך הפגנה זו נהרג שאול טוויג.

השלטונות המשיכו לרדוף אותנו, ובינואר 1947 הם פשטו על בתיהם של קומוניסטים ועצרו עשרות, וביניהם — פהד. נערך משפט, והחברים פהד, איברהים נאג'י וחסיין שביבי נידונו למוות בתלייה. ערכנו הפגנות רבות בתביעה לבטל את פסק הדין, וגם בארצות רבות בעולם היו הפגנות בתביעה זו. ההפגנות הועילו, ועונשם הומתק למאסר עולם. אך בינתיים, היומון "עוצבה" הפסיק את הופעתו.

בינואר 1948, בעקבות החתימה על הסכם פורטסמות, בו העניקה ממשלת עירק זכויות ייתר לבריטניה, יצאו מאות אלפים להפגנות מחאה. אני זוכר במיוחד הפגנה אחת, שבה מצדו האחד של הנהר הפגינו אלפים, רובם סטודנטים ותיכוניסטים, ובצידו השני — ניצבו פועלי הרכבת. שיאה של ההפגנה היה — איחוד שתי ההפגנות על הגשר, המחבר בין שתי הגדות. בעקבות הפגנות ההמונים, התפטרה הממשלה.

באפריל 1948 נערכה אסיפה רבת משתתפים של פועלי הרכבת באזור בגדד בתביעה לשחרר את האסירים הפוליטיים.

לאחר ההכרזה על עצמאות ישראל, עירק נמנתה עם המדינות ששלחו יחידות צבא ללחום בפלשתינה, ובעירק עצמה הכריזו עקב כך על מצב חירום. למרות זאת, המפלגה המשיכה לפעול והוציאה יומון בשם "אסאס", שהאחראי לו היה יעקב קוג'מן. ביומון זה פורסמה באוגוסט 1948 ידיעה על גילוי הדעת המשותף של נציגי המפלגות הקומוניסטיות של עירק, סוריה ולבנון ושל הליגה לשחרור לאומי (פלשתינה) בעד החלטת החלוקה ונגד המלחמה, שארגן האימפריאליזם הבריטי בפלשתינה. בעקבות הפרסום הזה, סגרו השלטונות את היומון.

וכיצד הגעת אתה לכלא?

אחרי מאסרו של פהד, מילא יהודה צדיק את תפקיד המזכיר, ולאחריו מילא את התפקיד מאליק סייף. באוקטובר 1948, תפסו השלטונות את מאליק סייף, וחקרו אותו בעינויים. סייף נשבר והסגיר את חברי המפלגה.

אני נעצרתי ב-13 בנובמבר 1948, יחד עם עוד חברי מפלגה. כלאו אותנו בכלא אבו גרייב. בהמשך הועברו לכלא זה גם פהד וקומוניסטים נוספים מבתי כלא אחרים.

(סוף בעמוד 5)

קומוניסטים בעירק בשנות ה-40

(המשך מעמוד 4)

הועמדתי למשפט בעוון "המרדת חיילים". סיפור "ההמרדה" קשור לאירוע שהתרחש בדצמבר 1947. על רקע הפגנות ההמונים, פנו אלינו חיילים, ששירתו במחנה הצבאי ושאש בבגדד. החיילים ביקשו מהמפלגה אישור לצאת להפגנה במדיהם. מאלק סייף, שהיה המזכיר, אמר לי להודיע להם, שלא יפגינו במדים. הפגנת החיילים לא התקיימה, אך מאחר שהייתי איש הקשר – דנו אותי ל-20 שנות מאסר.

מתקופת מאסרי זכורה לי בחדות מיוחדת הפרידה מפהד. בבוקר הוצאתו מהכלא לתלייה, הובילו את פהד קשור בשלשלאות ברגליו ובידיו דרך מסדרון הכלא. שמענו את קרקוש השלשלאות וכולנו נצמדנו לסורגים. פהד הלך לאיטו ואמר לנו בקול בוטח: "היו שלום, חברים!". אלה היו מילותיו האחרונות.

פהד ושלושה מנהיגים נוספים – יהודה צדיק, חסיין אבו אל-איס וזכי בסים נידונו למוות במשפט נוסף, ונתלו בפומבי בכיכר בבגדד. המטרה של התלייה הפומבית הייתה – הפחדת הציבור העירקי והרתעתו מהמערכה נגד התלות בבריטניה.

ב-1959, בעקבות המהפכה שהנהיג קאסם, שוחררו אסירים פוליטיים, ואני ביניהם. בסופו של דבר נמשכה תקופת מאסרי 11 שנה.

ב-1962 הגעתי לישראל והתקשרתי עם חברי מעירק, שהיו במק"י, וביניהם יעקב קוג'מן ומשה חורי. מאז אני שותף לפעילותה של המפלגה הקומוניסטית בארץ.

ראיינה: **תמר גוז'נסקי**

בכלא נהייתי קומוניסט

ששון חלגצ'י נטל חלק בהפגנות ההמוניות בעירק בשלהי שנות ה-40. בשבתו בביתו של מאיר כהן, סיפר חלגצ'י:

במאי 1948, בהיותי בן 18, השתתפתי בהפגנה בבגדד. לא הייתי קומוניסט. במשפט שנערך למפגינים שנתפסו, דנו אותי לשנתיים מאסר. העבירו אותי לבית הסוהר בעיירה חילה. בבית הסוהר הזה הייתה נהוגה אלימות רבה נגד האסירים. במיוחד זכורות לי המלקות, שהלקו אותנו בכפות הרגליים. אחרי 50 מלקות כאלה, כפות הרגליים שתתו דם והיו נפוחות מאוד.

בכלא בחילה פגשתי קומוניסטים, וביניהם יחזקאל צדיק, שהיה האחראי על התא שבו גם אני הייתי כלוא.

גם אחרי 60 שנה, אני זוכר היטב את ההערצה שחשנו כולנו, האסירים, לפהד, שהיה כלוא עמנו. הזכרון האישי שלי מפהד קשור בתפקיד שהיה לי בכלא. הטילו עלי להכין את ארוחת הבוקר למאות האסירים הפוליטיים. כדי לעמוד במשימה, הייתי קם בשעה 2 לפנות בוקר ומתחיל בהכנות. בשעה שהייתי טרוד בהכנת האוכל, פהד היה קופץ לביקור. הוא הגיע אלי לאחר שעבר בתאים ובדק שהכל כשורה. את מי שצריך היה מכסה בשמיכה. בבואו למטבח, היה מתיישב ומספר לי את ההיסטוריה של עירק ושל המפלגה הקומוניסטית מאז שנות ה-30. בעקבות השיחות האלה, השתתפתי גם בהרצאות פוליטיות, שנערכו בשעות הלילה. וכך, בהדרגה נהייתי קומוניסט.

כאשר העמידו את פהד למשפט בפעם השנייה, כבר היינו כלואים בבית סוהר גדול יותר בעיר קוט. אנו, האסירים, ניסינו להתנגד, אך הסוהרים הוציאו אותו למשפט. כאשר נודע לנו, שהוא נידון למוות בתלייה, הכרזנו שביתת רעב. שביתת הרעב נמשכה 24 יום, שבמהלכם שתינו רק מים. בתגובה, הנהלת הכלא שללה מאיתנו את כל הזכויות. למרות זאת, המשכנו בשביתה 24 יום נוספים. אך בסופו-של-דבר, עלה בידי השלטונות לשבור את השביתה.

שוחררתי מהכלא לאחר שריציתי את עונשי. המשטרה התנגדה להישארותי בעירק וכפתה עלי לקבל אישור יציאה לישראל, וכך הגעתי לארץ.

ת"ג

ההקפאה כביכול של הבנייה בהתנחלויות

בדיון בעקבות הצעה לאי-אמון בממשלה (30.11) הדגיש ח"כ **דב חנין** (חד"ש) את החשיבות של הפסקת הבנייה בהתנחלויות, המנוגדת לחוק הבינלאומי, לאינטרס הישראלי ולאינטרס השלום.

אך הודעת נתניהו בדבר "הקפאת ההתנחלויות" אינה אלא הצגה למען שיפור יחסי החוץ של ממשלת הימין. בירושלים הערבית ובהתנחלויות נמשכת הבנייה, ולא פוסק הנישול של משפחות פלסטיניות מבתיהן. מספר המתנחלים בגדה המערבית (למעט בירושלים) הכפיל עצמו מ-168 אלף בשנת 1997 ללמעלה מ-300 אלף השנה.

באותו נושא הגיש ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש) הצעה דחופה לסדר היום (2.12), בה התריע מפני היותם של המתנחלים בעלי הבית במדינה ומפני האלימות שהם זורעים.

הכרזת נתניהו, כי לאחר 10 חודשים תחודש הבנייה בהתנחלויות במלוא היקפה, וכי בינתיים יושלמו מאות מבנים, מעידה, כי ההקפאה היא זריית חול בעיניים.

בהקשר זה שיבח ברכה את העמדה של הרשות הפלסטינית, שאינה קונה את הסחורה הפגומה של ההקפאה-כביכול, ואת העמדה של האיחוד האירופי בזכות הכרה בירושלים המזרחית כבירת המדינה הפלסטינית.

קופות החולים מונעות טיפול רפואי

ח"כ **עפו הגבריה** (חד"ש) התריע בדיון בכנסת (2.12) על העלות הגבוהה של התרופות למחלות כרוניות. הוא הציע לקבוע מחיר אחיד למנה חודשית של כל מחלה כרונית, ללא התייחסות לכמות הנכללת במנה החודשית.

למרות שחוק ביטוח בריאות הבטיח שוויון ונגישות, ציין אגבריה, בפועל אזרחים אינם עושים שימוש בשירותים בגלל הצורך לנסוע למרחקים. כאשר דורשים מתושבי שפרעם לעשות בדיקות בחיפה, כ-30% מהם מוותרים על הבדיקה. אגבריה תבע להפסיק את הנוהל של קופות החולים לשכנע חולים לוותר על בדיקות יקרות כמו MRI.

חד"ש: די להפרטה! נגד ייקור המים!

ב-6 בדצמבר הפגינו פעילות ופעילי חד״ש נגד ההחלטה השערורייתית של הממשלה לייקר את תעריפי המים בשיעורים חדים שבין 40 ל-80 אחוזים החל ב-1 בינואר ובמהלך 2010.

משמרת ההפגנה נערכה מול משרדי רשות המים והאוצר בתל-אביב, ועוררה תשומת לב. המפגינים הניפו כרזה שעליה נכתב: ״די להפרטה! די להעלאת מחירי המים!״, והפיצו חומר הסברה, בו הודגש, כי העלאת מחירי המים תהפוך מצרך חיוני זה למותרות.

חד״ש מצביעה על העוול הנוסף שבהכללת ״היטל הפיתוח״, המוטל כעת על הקבלנים, בתעריף המים. כך מעבירים מס המוטל על הקבלנים לכל האוכלוסיה בישראל, ומעלים עוד יותר את תעריפי המים.

במשמרות ההפגנה נגד העלאת תעריפי המים, שהיא מארגנת ברחבי הארץ מקווה חד״ש לתרום להתארגנותו של מאבק ציבורי רחב ונחוש, כדי להעביר את רוע הגזירה.

פעילי מק״י וחד״ש חילקו חומר הסברה בנושא ייקור המים והשפעתו ההרסנית על משפחות העובדים והמובטלים גם בוועידת העשוקים, שנערכה במוצ״ש בגן לוינסקי בת״א. בין הדוברים בעצרת היה גם ח״כ **דב חנין** (חד״ש).

עובדי רשות המים נוקטים עיצומים

220 עובדי רשות המים החלו ב-9.12 בעיצומים, לאחר שהאוצר נוקט סחבת במשא-ומתן שעמם. הנהלת רשות המים ממשיכה לערוך שינויים מבניים חד-צדדיים, תוך התעלמות מדרישות העובדים. העובדים מצידם חוששים, שהשינויים המבניים יגרמו לשינויים בתנאי העסקתם ולפיטורים. השביתה נערכת בגיבוי הסתדרות עובדי המדינה במרחב תל אביב. העיצומים הנוכחיים הם סיבוב שני במאבק. בספטמבר נערכה שביתת אזהרה בת יום, שבעקבותיה החל מו״מ בין ההסתדרות וועד העובדים לבין האוצר וההנהלה.

"שירה מפרקת חומה"

תחת הכותרת ״שירה מפרקת חומה״, נערך ב-3.12 אירוע משותף לגרילה תרבות ולארגון בצלם לציון עשרים שנה לבצלם. משוררים ישראלים ופלסטינים מחו באירוע נגד אחד מסמלי הפרות זכויות האדם הדרמטיות ביותר בשנים האחרונות – מכשול ההפרדה. באירוע נטלו חלק יוצרים ויוצרות ערבים ויהודים, שקראו שירה במטרה להפיל את חומת ההפרדה המנטלית, ובתקווה שהאותיות ייצרו מציאות של שוויון וצדק חברתי לכל בני האדם.

שביתת נהגי משאיות בצרפת

חמשת ארגוני העובדים המרכזיים בצרפת קראו לנהגי משאיות לשבות החל ב-13 בדצמבר בתביעה לתוספת שכר. דוברי הארגונים מסרו, שהם מתכננים לחסום כבישי גישה לאזורי התעשייה ברחבי המדינה, ובכך לגרום לשיבושים קשים בתנועה לקראת חג המולד.

בביטוח לאומי פתחו בשביתה

עובדי המוסד לביטוח הלאומי החליטו לפתוח ב-6.12 בשביתה כללית ללא הגבלת זמן בכל סניפי המוסד בארץ.

כזכור עובדי הביטוח הלאומי ניהלו עד לפני כחודש עיצומים חלקיים, אשר כללו שיבושים במחלקת הגבייה ובמוקד הטלפוני. העובדים סירבו ליישם את חוק לרון, אשר נועד לעודד יותר נכים להשתלב בשוק העבודה מבלי לשלול להם את כל הקצבה.

למרות שבסופו של דבר הושגה פשרה, עדיין לא נחתמו הסכמי עבודה חדשים, ולכן פתחו העובדים בשביתה.

מק"י וחד"ש

קוראות להשתתף בצעדת זכויות האדם

אין מצב!

שתתקיים ביום ו׳, 11 בדצמבר, בתל-אביב.
ההתכנסות: בשעה 11.00 בכיכר רבין.
עצרת הסיום: בכיכר מוזיאון ת״א.
יוזמת הצעדה: האגודה לזכויות האזרח.
הזקוקים להסעה לאירוע, מתבקשים להירשם באתר www.noway.org.il או בטלפון 052-5594559

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

מחוז ת"א-יפו

ביום א׳, 13 בדצמבר, בשעה 19.30
באולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת״א
רב שיח לרגל יום זכויות האדם

הגולשת ישראל לפאשיזם?

בהשתתפות: ח״כ **דב חנין**
חנה זהר, מנהלת ״קו לעובד״
עיסאם מחול, מנהל מכון אמיל תומא

חיתמו על העצומה של חד"ש נגד ייקור המים

המים הם מצרך חיוני ביותר.
המים הם של כולנו ואסור שתאגידי המים של הרשויות המקומיות יפלו קרבן לתאוות הבצע של בעלי ההון.
לחתימה על העצומה:
www.atzuma.co.il/againstwaterprice

מכללת הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

קורס ללימוד ערבית למתחילים

המורה :יוסף עספור
לפרטים והרשמה: noa.levy.noa@gmail.com

ת״ד 26205, ת״א 61261, טל׳ 03-6293944, פקס 03-6297263, info@maki.org.il
אתר מק״י : www.maki.org.il , אתר חד״ש : www.hadash.org.il